

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 17 grudnia 2025 r.
znak sprawy: BM.wds.071.17.2025

Pan
Krzysztof Komorski
Wojewoda Lubelski

Dotyczy: pisma z 17 listopada 2025 r. znak ŚR-I.021.51.2025.

Szanowny Panie Wojewodo,

w odpowiedzi na ww. pismo, dotyczące oczekiwań rolników z Towarzystwa Rolniczego Ziemi Hrubieszowskiej oraz propozycji działań, jakie należy podjąć w celu poprawy trudnej sytuacji, poniżej przedstawiam informacje.

Ad 1. Wprowadzenia obowiązku dla sieci handlowych zakupu towarów rolnych w kraju, w którym jest sprzedawany w 70%.

Inicjatywy zmierzające do wprowadzenia obowiązku, aby sieci handlowe w swojej ofercie posiadały określony minimalny udział krajowych produktów rolno-spożywczych, były już podejmowane przez inne państwa członkowskie, jak Czechy, Rumunia czy Słowacja. Za każdym razem Komisja Europejska (KE) uznawała te przepisy za sprzeczne z zasadami jednolitego rynku europejskiego, jak również sprzeczne z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w zakresie swobody przepływu towarów w Unii Europejskiej (UE).

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) poprzez różnego rodzaju mechanizmy finansowe skierowane do producentów wspiera produkcję i sprzedaż produktów lokalnych i tradycyjnych a jednocześnie zachęca konsumentów, aby w swoich wyborach zakupowych wybierali polskie i lokalne produkty. W tym celu resort rolnictwa podejmuje działania promocyjno-informacyjne reklamujące polskie produkty poprzez np. kampanię #KupujŚwiadomie Produkt Polski.

W wielu kategoriach artykułów spożywczych udział produktów wytworzonych w kraju i z polskich surowców w sprzedaży w sieciach handlowych, często znacznie przekracza 70%, tak jest m.in. w przypadku mięsa i wędlin, nabiału, pieczywa czy owoców i warzyw.

Ad 2. Uruchomienia kredytów preferencyjnych na cały okres kredytowania. Obecnie 2 lata 1% później 8% to lichwiarstwo w białych rękawiczkach.

W odniesieniu do żądania wydłużenia okresu preferencyjnego oprocentowania kredytów obrotowych (1%) z 2 lat na cały okres kredytowania, tj. do 4 lat, informuję, że na obecnym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian w zasadach udzielania tego wsparcia. Oferta

preferencyjnych kredytów obrotowych z dopłatą do oprocentowania obowiązuje jedynie do 31 grudnia 2025 r., co oznacza, że ewentualna modyfikacja warunków nie jest planowana w ramach obecnego mechanizmu. Aktualne zasady udzielania wsparcia pozostają bez zmian do zakończenia funkcjonowania instrumentu. Dodam, że do 30 września 2025 r. dopłata do oprocentowania była udzielana przez okres 1 roku i wynosiła 5%. Natomiast od października 2025 r. jest udzielana przez okres 2 lata i wynosi 7%, co w konsekwencji sprawia, że oprocentowanie płacone przez kredytobiorcę w ciągu dwóch pierwszych lat nie przekracza 1%. Dzięki udzielonej gwarancji, oprocentowanie płacone po dwóch latach, mimo że wysokie i tak jest niższe niż rynkowe, przy tego rodzaju kredytach.

Jednocześnie podkreślam, że dostępna forma wsparcia cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem rolników, co potwierdza zasadność przyjętych rozwiązań oraz ich skuteczność w umożliwianiu dostępu do finansowania na preferencyjnych warunkach.

Ad 3. Podziału kontyngentów z Ukrainy solidarnie na całą UE i wpuszczania do Polski tylko części kontyngentów, w przeciwnym razie regiony przygraniczne poniosą cały ciężar tego importu.

Ad żądania „ochrony Polskiego rynku przed importem z Ukrainy”.

Dzięki aktywności i działaniom podejmowanym przez Polskę w dniu 5 czerwca 2025 r. zakończył się okres pełnej i jednostronnej liberalizacji importu z Ukrainy, jakim były autonomiczne środki handlowe (ATM) obowiązujące od czerwca 2022 r. Tym samym warunki handlu UE-Ukraina powróciły do postanowień Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina. Postanowienia te podlegały przeglądowi, który zakończył się porozumieniem UE-Ukraina z 30 czerwca 2025 r. Zmodyfikowane postanowienia Układu weszły w życie 29 października 2025 r.

W tych zmodyfikowanych postanowieniach Układu uwzględniono szereg postulatów Polski, w tym:

- uwzględniono postanowienia w sprawie klauzuli ochronnej możliwej do zastosowania do dodatkowych preferencji przyznanych porozumieniem,
- uwarunkowanie ww. preferencji od dostosowania ukraińskiego ustawodawstwa do prawa UE w ciągu trzech lat w zakresie zawartości pozostałości pestycydów, leków weterynaryjnych oraz dobrostanu zwierząt,
- utrzymanie ograniczenia bezcłowego importu produktów wrażliwych do poziomu kontyngentów taryfowych,
- zwiększenie przez Ukrainę wielkości kontyngentów dla strony unijnej w zakresie mięsa wieprzowego, mięsa drobiowego i cukru,
- zobowiązanie Ukrainy do redukcji lub zniesienia ceł na inne towary rolne, m.in. istotne dla polskiego eksportu produkty mleczarskie.

Mając na uwadze powyższe, obecnie obowiązujące warunki handlu UE-Ukraina są korzystniejsze i sprawiedliwsze niż warunki obowiązujące do czerwca 2025 r. - zarówno z punktu widzenia ochrony rynku rolnego Polski i UE, jak też pod kątem dostępu do rynku Ukrainy dla unijnego eksportu towarów rolnych.

Wielkości kontyngentów taryfowych przysługujące Ukrainie na mocy obowiązujących postanowień Układu są przewidziane na rynek całej UE. W przypadku powodowania przez import z Ukrainy w ramach dodatkowych koncesji przyznanych porozumieniem zakłóceń rynkowych,

nawet na poziomie jednego państwa członkowskiego, zastosowanie może znaleźć klauzula ochronna.

Ad żądania „ochrony Polskiego rynku (...) przed nadmiernym importem z krajów UE”.

Do jednych z podstawowych zasad funkcjonowania Jednolitego Rynku Europejskiego, którego Polska jest częścią, należy zasada swobody przepływu towarów. Poza ściśle określonymi wyjątkowymi okolicznościami wskazanymi w prawie UE (m.in. względy bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia) wprowadzanie ograniczeń w handlu pomiędzy państwami członkowskimi jest zakazane.

Warto odnotować, że polscy eksporterzy z sektora rolno-spożywczego odnoszą korzyści z obecności na Jednolitym Rynku Europejskim. W 2024 r. udział rynku UE w polskim eksporcie rolno-spożywczym wyniósł 74%, a Polska odnotowała dodatnie saldo w handlu z innymi państwami członkowskimi UE na poziomie ponad 15,5 mld EUR.

Ad 4. Rekompensaty poniesionych strat w produkcji.

Pomoc udzielana producentom rolnym musi być zgodna z przepisami UE dotyczącymi pomocy publicznej, w tym:

- a) wytycznymi w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich ((2022/C 485/01) (1) oraz
- b) rozporządzeniem Komisji (UE) 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2),
- c) albo pomoc musi być udzielana w formule de minimis zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (3).

Przepisy KE regulujące warunki udzielania pomocy ze środków krajowych nie pozwalają na udzielanie pomocy, której kwotę ustalono na podstawie ceny, ilości jednostki produkcyjnej lub jednostki środków produkcji.

Celem tych przepisów jest zapewnienie, że konkurencja na rynku UE jest uczciwa i nie jest zakłócana przez interwencje państwowe w postaci dotowania cen, co mogłoby prowadzić do nieuczciwej przewagi konkurencyjnej dla niektórych firm i negatywnie wpływać na rynek.

Ad 5. Poprawy opłacalności produkcji rolniczej - Ceny płodów rolnych obecnie są z 2009 roku, a koszty nasze wzrosły o 200% - 300%.

Sytuacja na rynkach rolnych jest zróżnicowana w zależności od rodzaju prowadzonej działalności. Obecnie obserwujemy niższe niż w ostatnich latach ceny m.in. zbóż, rzepaku, trzody chlewnej, ziemniaków, a także niektórych gatunków warzyw. Jednocześnie są obszary, w których sytuacja uległa poprawie – ceny osiągają tam historycznie najwyższe poziomy, jak np. w przypadku bydła rzeźnego. Ponadto średnie ceny drobiu, jaj oraz jabłek są wyższe niż w poprzednich latach.

Na poziom cen w Polsce, zarówno surowców rolnych, jak i środków do produkcji, istotny wpływ ma sytuacja na rynkach światowych, ponieważ sytuacja na krajowym rynku rolno-spożywczym jest silnie powiązana z globalnymi trendami handlowymi. Zmiany cen zbóż, oleistych, mięsa, mleka czy środków produkcji na rynku światowym przekładają się bezpośrednio na ceny i koszty produkcji w

Polsce. Wahania kursów walut, polityka handlowa największych eksporterów i importerów, a także czynniki takie jak konflikty zbrojne, zmiany klimatyczne czy ograniczenia transportowe dodatkowo wpływają na stabilność cen. W rezultacie polscy producenci i konsumenci odczuwają skutki globalnych kryzysów, nadwyżek lub niedoborów surowców, co powoduje, że krajowy rynek jest w dużej mierze uzależniony od sytuacji międzynarodowej.

Ministerstwo już od wielu lat rekomenduje i zachęca producentów rolnych do podjęcia współpracy, szczególnie w zakresie koncentracji podaży produktów wytworzonych przez poszczególnych rolników i wspólnej ich sprzedaży. Pojedynczy producent nie jest atrakcyjnym partnerem biznesowym dla silnego i skonsolidowanego odbiorcy, a z różnicy w przewadze kontraktowej i braku współpracy i porozumienia między producentami rolnymi korzystają pośrednicy, przejmujący dużą część dochodów ze sprzedaży produkcji rolnej. Stąd, aby skutecznie przeciwdziałać pojawiającym się zagrożeniom, konieczna jest współpraca rolników i tworzenie wspólnych struktur gospodarczych m.in. w postaci grup producentów rolnych, spółdzielni lub organizacji producentów.

Producenci rolni mogą podjąć współpracę w ramach nieformalnych podmiotów, jednak te oficjalnie uznane, takie jak grupy producentów rolnych czy organizacje producentów i zarejestrowane w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) mogą liczyć na wsparcie ze środków unijnych i krajowych dedykowane tym właśnie podmiotom, m.in. w ramach interwencji I.13.2 „Tworzenie organizacji producentów i grup producentów rolnych” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027). preferencji w dostępie do innych mechanizmów wsparcia w ramach tego Planu, jak interwencji:

- Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje),
- Rozwój małych gospodarstw,
- Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem,
- Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności.

Ad 6. Zatrzymania napływu produktów rolnych spoza UE.

Wspólna Polityka Handlowa (a więc m.in. stosowanie środków handlowych, w tym ograniczeń importu z krajów trzecich) należy do wyłącznych kompetencji UE i jest prowadzona przez instytucje UE z wiodącą rolą KE. Środki handlowe podejmowane przez UE powinny być zgodne z zobowiązaniami międzynarodowymi UE, w tym zasadami handlu Światowej Organizacji Handlu (WTO). Według tych zasad podstawowym instrumentem ochrony krajowych producentów przed konkurencją z importu są cła, przy czym ich poziom nie może przekraczać poziomu związanego w ramach umów międzynarodowych. Możliwość stosowania zakazów importu czy innych restrykcji dotyczy jedynie ściśle określonych sytuacji, zwłaszcza w stosunku do produktów zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu ludzi, roślin i zwierząt. Ewentualne wprowadzenie przez państwo członkowskie UE środków ograniczających import w sposób jednostronny (tj. bez zgody KE) oraz bez uzasadnienia względami dopuszczalnymi w świetle prawa UE i międzynarodowych zasad handlu (np. bez wykazania, że taki środek jest konieczny dla ochrony zdrowia i bezpieczeństwa) wiąże się z ryzykiem zaskarżenia takich działań przed sądami międzynarodowymi. Należy zauważyć, że wprowadzenie jednostronnych ograniczeń rodziłoby ryzyko działań odwetowych objętych nimi partnerów handlowych i mogłoby doprowadzić m.in. do ograniczenia dostępu lub nawet zamknięcia ich rynków dla polskiego eksportu rolno-spożywczego. Polski eksport rolno-spożywczy w 2024 r. wyniósł ponad 53,5 mld EUR, a nadwyżka Polski w tym handlu osiągnęła

poziom 18 mld EUR. Biorąc ww. pod uwagę uważamy, że w naszym interesie jest dbanie o to, aby nie były podejmowane działania w polityce handlowej, które mogłyby wywołać środki odwetowe partnerów handlowych i blokadę dostępu do ich rynków.

Jednocześnie na forum UE wskazujemy, że w relacjach handlowych z krajami trzecimi należy uwzględniać wrażliwość sektora rolnego i dążyć do zapewnienia równych warunków konkurencji dla unijnych producentów.

Ad 7. Zwiększenia wsparcia dla rodzinnych gospodarstw rolnych.

W ramach poszczególnych interwencji PS WPR 2023-2027 rolnicy mogą uzyskiwać wsparcie na rozwój gospodarstw rolnych. I tak na przykład w ramach „Rozwoju małych gospodarstw”, pomoc przyznawana jest rolnikom posiadającym gospodarstwo o wielkości ekonomicznej poniżej 25 tys. euro. Pomoc przyznaje się na operację zapewniającą zwiększenie orientacji rynkowej gospodarstwa w wyniku jego restrukturyzacji w obszarze:

- a) produkcji rolnej lub produkcji rolnej i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie metodami innymi niż ekologiczne, lub
- b) produkcji ekologicznej lub produkcji ekologicznej i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie metodami ekologicznymi, tj. produktów ekologicznych lub produktów w okresie konwersji, lub
- c) rozpoczynania działalności w zakresie wprowadzania żywności (tylko produktów rolnych) na rynek w ramach KŁD (RHD, sprzedaży bezpośredniej lub dostaw bezpośrednich).

Ponadto informuję, że zaproponowałem zmianę w interwencji I.11 Premie dla młodych rolników PS WPR 2023–2027 polegającą na podwyższeniu kwoty premii dla młodych rolników z produkcją zwierzęcą do 300 000 zł. W przypadku pozostałych młodych rolników (z produkcją roślinną lub mieszaną z mniejszym niż 50 % udziałem produkcji zwierzęcej) wysokość premii pozostaje bez zmian (200 000 zł).

Gospodarstwa rodzinne, ale nie tylko, otrzymują wsparcie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Należy jednak zaznaczyć, że wszystkie płatności realizowane w ramach WPR, w tym płatności bezpośrednie, mogą być przyznawane wyłącznie na zasadach określonych w prawodawstwie UE, a ewentualne ukierunkowanie danego instrumentu nie może wykraczać poza swobodę przewidzianą dla państw członkowskich tymi przepisami.

Płatności bezpośrednie wspierają dochody rodzin w ok. 1,2 mln gospodarstw rolnych w Polsce, a ich udział w dochodach rolniczych jest szczególnie wysoki w przypadku gospodarstw najmniejszych.

W ramach obowiązującego w Polsce systemu wsparcia bezpośredniego funkcjonuje szereg mechanizmów, które służą lepszemu ukierunkowaniu wsparcia na gospodarstwa małe i średnie, a więc gospodarstwa w znacznej części odpowiadające definicji gospodarstwa rodzinnego.

Płatność redystrybucyjna w większym stopniu jest ukierunkowana na mniejsze gospodarstwa - płatność przysługuje od 1 ha do 30 ha dla gospodarstw posiadających maksymalnie 300 ha.

Wdrożona została również płatność dla małych gospodarstw, która przysługuje gospodarstwom o powierzchni do 5 ha użytków rolnych. Stawka płatności wynosi 225 EUR/ha, czyli maksymalnie 1 125 EUR/gospodarstwo. Płatność ta zastępuje wszystkie inne rodzaje płatności bezpośrednich. Dzięki zastosowaniu tego rozwiązania rolnicy gospodarujący na niewielkich arealach mogą

uzyskać wsparcie w uproszczonej formie, niewymagającej od nich spełniania wszystkich warunków określonych dla innych płatności, które musieliby spełnić, gdyby ten uproszczony system nie został wprowadzony.

Preferencje dla małych i średnich gospodarstw zostały przewidziane również w ramach niektórych płatności związanych z produkcją, ekoschemacie Dobrostan zwierząt, a także w interwencjach obszarowych dostępnych w ramach II filaru, np. w interwencji Rolnictwo ekologiczne.

Dodatkowo gospodarstwa do 10 ha użytków rolnych zostały zwolnione z kontroli i sankcji w ramach warunkowości środowiskowej, co znacznie ograniczyło obciążenia administracyjne małych gospodarstw.

Ad Propozycje działań dla Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

➤ Ad I. Szybkie działania – 1. Uruchomić monitoring cen i importu.

Ministerstwo od ponad 20 lat prowadzi bieżący monitoring cen produktów rolno-spożywczych w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR). Dane są zbierane na różnych etapach łańcucha dystrybucji żywności, m.in. od producentów, przetwórców oraz w sieciach handlowych. Najczęściej aktualizuje się je co tydzień, a w niektórych przypadkach – co miesiąc.

Zebrane dane rynkowe są opracowywane w formie biuletynów informacyjnych i udostępniane na portalu ZSRIR (<https://zsrir.minrol.gov.pl>). Na portalu ZSRIR, poza możliwością pobierania biuletynów dotyczących podstawowych rynków rolnych (m.in. zbóż, mleka i produktów mlecznych, drobiu, wieprzowiny, wołowiny, jaj spożywczych, owoców i warzyw oraz roślin oleistych), dostępna jest także funkcja przeglądania i pobierania zagregowanych danych źródłowych. W biuletynach znajdują się nie tylko informacje o cenach w Polsce, ale również i w innych państwach UE dane o polskim eksporcie i imporcie tych produktów.

Ministerstwo Finansów regularnie, w cyklu miesięcznym, przekazuje do MRiRW dane dotyczące polskiego handlu zagranicznego, co umożliwia bieżące monitorowanie sytuacji w zakresie polskiego handlu zagranicznego artykułami rolno-spożywczymi. Dane te są również udostępniane w ww. biuletynach informacyjnych.

➤ Ad I. Szybkie działania – 4. Komunikacja i dialog z organizacjami rolniczymi.

Dialog z rolnikami oraz z przedstawicielami organizacji rolniczych prowadzony jest na bieżąco poprzez spotkania z Kierownictwem Resortu, zarówno w terenie, jak i w gmachu MRiRW. Poza spotkaniami, organizacje rolnicze, jak i samorząd rolniczy, kierują do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi szereg wniosków i postulatów, dotyczących problemów związanych z sytuacją w rolnictwie. Ministerstwo, odnosząc się do przekazywanych postulatów, przedstawia podejmowane działania. Dialog prowadzony jest również w ramach konsultacji opracowywanych projektów dokumentów, a także w ramach organów pomocniczych.

Jednym z organów pomocniczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (zwany dalej „Komitetem”). W składzie Komitetu znajdują się przedstawiciele reprezentujący stronę rządową, samorządową

jak również organizacje rolnicze czy też, np. przedstawiciele poszczególnych związków (np. Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”).

Podczas posiedzeń podejmowane są uchwały dot. np. zmian PS WPR, kryteriów wyboru operacji, czy też prezentowane są informacje na temat postępu we wdrażaniu PS WPR 2023-2027.

Podczas posiedzeń Komitetu podejmowane są kluczowe decyzje dotyczące wdrażanej Wspólnej Polityki Rolnej i działań skierowanych do rolników, mających wpływ na przyszłość polskiego rolnictwa. Stanowiska prezentowane podczas posiedzeń przez członków Komitetu, mają istotne znaczenie podczas prac nad projektowanymi zmianami i stanowią ważny głos w toczących się dyskusjach.

- **Ad II. Środki handlowe i negocjacje międzynarodowe – 1. Lobbing w UE za mechanizmami ograniczającymi nadmierny import [Wniosek o zastosowanie mechanizmów ochronnych (kwoty, taryfy); Przywrócenie równowagi między rynkiem wewnętrznym a importem z Ukrainy].**

W dyskusjach dotyczących porozumień handlowych z krajami trzecimi wskazujemy, że wrażliwe produkty rolne powinny być wyłączone z liberalizacji bądź podlegać ochronie w formie kontyngentów taryfowych (*kontyngenty określają maksymalne wielkości, jakie mogą być importowane do UE z kraju trzeciego na preferencyjnych warunkach; import ponad te wielkości podlega cłom UE*). Zgodnie z naszymi postulatami, bezcłowy import z Ukrainy wrażliwych produktów takich jak cukier, mięso drobiowe czy miód nie został w pełni zliberalizowany, ale utrzymano jego ograniczenie do poziomu kontyngentów taryfowych. Wielkości tych kontyngentów uległy zwiększeniu (wzrosły też kontyngenty w dostępie do rynku ukraińskiego dla unijnych eksporterów). Zwiększone wielkości kontyngentów taryfowych przystępujących Ukrainie odnośnie do najbardziej wrażliwych towarów są wciąż niższe niż wielkości bezcłowego importu w okresie obowiązywania ATM. Przykładowo w przypadku cukru – nowa wysokość bezcłowego kontyngentu wynosi 100 tys. ton, podczas gdy w 2024 r. bezcłowa wielkość, której przekroczenie powodowało przywrócenie ceł UE wynosiła 262,7 tys. ton¹, a w 2023 r. bezcłowy import cukru do UE wyniósł ponad 480 tys. ton.

Biorąc powyższe pod uwagę, tak jak wskazano wyżej, uważamy, że zmodyfikowane warunki handlu UE-Ukraina obowiązujące po 5 czerwca 2025 r. są korzystniejsze i bardziej zrównoważone z punktu widzenia polskiego sektora rolnego.

- **Ad II. Środki handlowe i negocjacje międzynarodowe – 2. Koordynacja regionalna (PL, SK, HU, BG, RO) [Wspólne stanowisko w rozmowach z Komisją Europejską (...)].**

W dyskusjach na forum UE dot. relacji handlowych z Ukrainą stanowiska prezentowane przez Polskę oraz inne państwa członkowskie UE położone w najbliższym sąsiedztwie Ukrainy (Bułgaria, Rumunia, Słowacja, Węgry) pozostają zbliżone. Kraje te, podobnie jak Polska, zwracają uwagę na wyzwania związane z importem rolno-spożywczym z Ukrainy. 9 lipca 2025 r. ministrowie rolnictwa ww. krajów oraz Polski przyjęli Wspólną Deklarację dotyczącą relacji handlowych z Ukrainą.

---

¹ Chodzi o tzw. automatyczny mechanizm ochronny dodany do rozporządzenia ws. ATM w czerwcu 2024 r. dzięki zaangażowaniu m.in. Polski (w okresie czerwiec 2022 r. – czerwiec 2024 r. nie było takiego mechanizmu).

- **Ad II. Środki handlowe i negocjacje międzynarodowe – 3. Procedury antydumpingowe (cła wyrównawcze) [Wszczęcie postępowań, jeśli produkty z Ukrainy są sprzedawane poniżej kosztów; Dokumentacja przygotowana przez MRiRW i Urząd Ochrony Konkurencji].**

Zjawisko dumpingu oraz ew. działań mu przeciwdziałających jest uregulowane i zdefiniowane w przepisach WTO oraz w odpowiadających im uregulowaniach w prawie UE. Możliwość zastosowania środków ochronnych jest zgodnie z tymi regulacjami ograniczona do wskazanych tam okoliczności i wymaga spełnienia szeregu warunków m.in. przeprowadzenia postępowania, które wykaże, że ma miejsce dumping oraz że te okoliczności powodują szkodę u producentów na rynku UE. Postępowanie takie wymaga również zaangażowania producentów reprezentujących znaczącą część produkcji danego towaru. Postępowanie prowadzi KE, a w Polsce resortem wiodącym w tym obszarze jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

- **Ad II. Środki handlowe i negocjacje międzynarodowe – 4. Kontrola tranzytu i importu.**
- **Ad 6. Zatrzymania napływu produktów rolnych spoza UE.**
- **Ad IV. Priorytety wdrożenia – Wzmoczone kontrole jakości i tranzytu.**

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS), podległa Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, kontroluje przestrzeganie przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym w zakresie ochrony interesów i praw konsumentów finalnych (art. 16 ust. 3 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (4)). IJHARS, wykonując w sposób profesjonalny i bezstronny ustawowe zadania: chroni interesy ekonomiczne, społeczne, gospodarcze konsumentów i producentów żywności poprzez wykrywanie artykułów rolno-spożywczych o niewłaściwej jakości, w tym zafałszowanych, zapobieganie tym samym nieuczciwej konkurencji oraz zapewnienie żywności odpowiedniej jakości.

IJHARS realizuje powyższe w ramach sprawowanego nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych na każdym etapie obrotu handlowego, zgodnie z zasadą „od pola do stołu”, czyli począwszy od etapu produkcji, poprzez obrót w handlu i gastronomii, aż po kontrole graniczne. Zadania i zakres nadzoru IJHARS zostały określone w art. 17 i 17a ww. ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (4).

Urzędowej kontroli jakości handlowej przez IJHARS w obrocie z zagranicą podlegają:

- importowane artykuły rolno-spożywcze wskazane w rozporządzeniu w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (5),
- importowane oraz przeznaczone na eksport świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE.

Kontrola jakości handlowej w imporcie jest kontrolą obligatoryjną, zgodnie z ww. rozporządzeniem (5). Kontrola w eksporcie ma charakter dobrowolny (z wyłączeniem rynku świeżych owoców i warzyw) i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

Granicznej kontroli w zakresie jakości handlowej podlegają artykuły rolno-spożywcze przeznaczone wyłącznie na cele spożywcze wyszczególnione w przepisach krajowych. Wykaz artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalne ilości podlegające kontroli jakości handlowej obejmują ok. 200 pozycji.

Przedmiotowe kontrole przeprowadzane są według tych samych zasad i trybu, co kontrole na rynku krajowym. Mają one na celu sprawdzenie zgodności produktu z krajowymi i unijnymi przepisami o jakości handlowej oraz deklaracją jakościową przedłożoną przez wprowadzającego do obrotu, w tym importera, jak również sprawdzenie warunków jego składowania lub transportowania. Deklaracją jakościową może być np. specyfikacja produktu, świadectwo jakości, atest jakościowy lub informacje wynikające z oznakowania produktu.

Warto podkreślić, że przepisy ustawy (4) nie dotyczą wymagań zdrowotnych, sanitarnych, weterynaryjnych i fitosanitarnych odnoszących się do artykułów rolno-spożywczych, określonych w odrębnych przepisach.

Na przejściach granicznych PL-UA zapewniona jest całodobowa kontrola oraz bieżące monitorowanie przepływu towarów. W związku ze wzmożonym importem wzmocniono graniczną kontrolę importowanych artykułów rolno-spożywczych na wschodzie Polski, gdzie pracownicy Wojewódzkich Inspektoratów JHARS prowadzą kontrole przez 24 godziny, 7 dni w tygodniu.

Kontrola obejmuje co najmniej jedną z następujących czynności:

- sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu rolno-spożywczego, atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych oraz innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej,
- sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji artykułu rolno-spożywczego oraz warunków jego przechowywania i transportu,
- oględziny artykułu rolno-spożywczego,
- pobranie próbek i wykonanie badań laboratoryjnych,
- ustalenie klasy jakości artykułu rolno-spożywczego,
- sprawdzanie sposobu produkcji artykułu rolno-spożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego.

O doborze czynności kontrolnych decydują specyficzne cechy produktu, warunki techniczne kontroli oraz kompletność dołączonej dokumentacji przewozowej.

W przypadku, gdy produkt nie spełnia wymagań jakości handlowej, wojewódzki inspektor JHARS w drodze decyzji administracyjnej zakazuje wprowadzenia go do obrotu. Niniejsza decyzja podlega rygorowi natychmiastowej wykonalności.

Poniżej przedstawiono dane liczbowe obrazujące skalę przeprowadzonych w latach 2023-2025 (*do 17.10 br.) przez IJHARS kontroli granicznych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Rok	Liczba partii produktów		Liczba decyzji o zakazie wprowadzenia do obrotu
	skontrolowanych	zakwestionowanych	
2023	76 279	336	303
2024	78 193	332	264
2025*	61 935	109	90

W 2025 r. inspektorzy IJHARS w ramach granicznych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych skontrolowali ogółem 61 935 partii artykułów importowanych z krajów trzecich (według stanu na dzień 17.10 br.).

W 2024 r. kontrolami granicznymi objęto ogółem 78 193 partie artykułów importowanych z krajów trzecich, z czego 18 335 partii dotyczyło produktów z Ukrainy. Najczęściej importowano artykuły z Ukrainy, Turcji, Rosji, Chin, Mołdawii, Wietnamu, Chile, Argentyny, Stanów Zjednoczonych, Indii i Kazachstanu.

Wypełniając powyższe zadania, IJHARS przeciwdziała zafałszowaniom żywności i innym możliwym nadużyciom rynkowym, z jednej strony chroni więc interesy konsumentów, a z drugiej strony wspiera też rzetelnych producentów żywności, stojąc na straży wysokiej jakości i uczciwej konkurencji w branży rolno-spożywczej.

- **Ad III. Regulacje jakościowe i promocja produktów krajowych – 1. Etykietowanie kraju pochodzenia [Obowiązkowy zapis na opakowaniu „Produkt z Ukrainy”/”Produkt polski”; Łatwiejszy wybór dla konsumentów], 3. Kampania i promocja marki „Produkt polski”.**

Dla większości nieprzetworzonych produktów spożywczych prawo unijne wprowadziło wymóg podawania kraju pochodzenia obowiązujący jednakowo we wszystkich państwach UE.

Obowiązkowe podawanie kraju pochodzenia wymagane jest na podstawie szczegółowych przepisów unijnych dla:

- świeżych owoców i warzyw;
- wołowiny i cielęciny (konieczność podawania kraju: urodzenia, chowu, uboju i rozbioru);
- surowego, opakowanego mięsa ze świń, kóz, owiec i drobiu (kaczki, gęsi, kury, indyki)
- ryb i owoców morza;
- miodu;
- wina (kraj, w którym wyprodukowane są winogrona);
- oliwy z oliwek;
- jaj (nadruk symbolu literowego kraju pochodzenia).

Dla pozostałych środków spożywczych stosuje się ogólne przepisy dotyczące wskazywania kraju pochodzenia zawarte w rozporządzeniu (UE) nr 1169/2011 (6).

Podstawową zasadą dotyczącą znakowania środków spożywczych jest to, że informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać w błąd, co obejmuje również zakaz wprowadzania w błąd w zakresie dotyczącym oznaczenia krajem lub miejscem pochodzenia.

Jak wynika z art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 (6), wskazanie kraju lub miejsca pochodzenia jest obowiązkowe w przypadku, gdy brak tej informacji mógłby wprowadzać konsumenta w błąd co do rzeczywistego kraju lub miejsca pochodzenia środka spożywczego. W szczególności ma to zastosowanie, gdy informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogą sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca pochodzenia niż ma to miejsce w rzeczywistości. Zatem w każdym przypadku, gdy w oznakowaniu produktu znajdują się jakiegokolwiek elementy słowne lub graficzne sugerujące, że produkt pochodzi z określonego kraju lub miejsca, a faktycznie tak nie jest, na etykiecie obowiązkowo musi być podane rzeczywiste pochodzenie produktu.

Rozporządzenie (UE) nr 1169/2011 (6) przewiduje jeszcze jeden obowiązek, według którego, jeżeli jest podany kraj lub miejsce pochodzenia danego środka spożywczego i gdy nie jest on taki sam jak kraj lub miejsce pochodzenia jego podstawowego składnika, to należy podać również kraj lub miejsce pochodzenia tego podstawowego składnika, bądź też powinno się wskazać, że kraj lub miejsce pochodzenia tego podstawowego składnika jest inne niż kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego. Co istotne, stosowanie tego obowiązku uzależnione zostało od przyjęcia aktu wykonawczego przez Komisję. Został on wydany w formie rozporządzenia (UE) nr 2018/775 (7), które obowiązuje od 1 kwietnia 2020 r.

Rozporządzenie to określa zasady podawania w oznakowaniu informacji o pochodzeniu „składnika podstawowego” (tj. najważniejszego ilościowo lub jakościowo), w przypadku, gdy podmiot odpowiadający za oznakowanie produktu umieści na opakowaniu w jakiegokolwiek formie – w postaci oświadczeń, ilustracji, symboli lub wyrażeń, odnoszących się do miejsc lub obszarów geograficznych – informacje odnoszące się lub sugerujące kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego, a pochodzenie „składnika podstawowego” jest inne niż kraj lub miejsce pochodzenia tego środka spożywczego.

Wielu konsumentów, wybierając żywność, kieruje się patriotyzmem narodowym lub lokalnym oraz wewnętrznym przekonaniem, że produkty pochodzące z określonego kraju lub regionu charakteryzują się wyższą renomą i lepszą jakością. Dlatego informacja o pochodzeniu produktu staje się coraz bardziej pożądana. Konsumenty chcą wspierać polskich rolników, poprzez swoje codzienne wybory zakupowe.

Podkreślenia wymaga, że od kwietnia 2018 r. obowiązuje wymóg krajowy dotyczący podawania kraju pochodzenia w przypadku sprzedawanego „na wagę”, nieopakowanego świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, owiec, kóz i drobiu (kaczki, gęsi, kury, indyki) wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (8). To rozporządzenie MRiRW stanowi uzupełnienie przepisów unijnych tj. rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1337/2013 (9), które obowiązuje we wszystkich państwach członkowskich i dotyczy ww. rodzajów mięsa sprzedawanego w opakowaniach.

Ponadto ww. przepis krajowy z 2018 r., został w kolejnych latach uzupełniony ustalonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (10) dodatkowym obowiązkiem przedstawienia również grafiki flagi kraju pochodzenia.

Krajowe przepisy z powyższych obowiązków znakowania wyłączają nieopakowane mięso, w oznakowaniu którego użyto znaku graficznego zawierającego informację „PRODUKT POLSKI”, o której mowa poniżej.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom konsumentów co do możliwości rozpoznania produktów wyprodukowanych w Polsce z krajowych surowców, MRiRW opracowało zasady oznakowania artykułów rolno-spożywczych dobrowolną informacją „Produkt polski”, które zostały uregulowane w art. 7b ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (4).

I tak, zgodnie z przyjętymi w ww. ustawie zasadami:

- 1) produkt nieprzetworzony można oznaczyć jako „Produkt polski”, jeżeli jego produkcja podstawowa odbyła się na terytorium Polski. W przypadku mięsa jest to możliwe, jeśli zostało ono pozyskane od zwierząt urodzonych na terytorium Polski oraz których chów i ubój odbyły

się na terytorium Polski. Z kolei produkty pierwotne pochodzenia zwierzęcego (inne niż mięso) mogą zawierać to oznaczenie pod warunkiem, że zostały one pozyskane od zwierząt, których chów odbywa się na terytorium Polski;

- 2) produkt przetworzony może zawierać oznaczenie „Produkt polski”, jeżeli został on wyprodukowany na terytorium Polski z polskich składników. W produkcji takim dopuszcza się użycie surowców niepochodzących z Polski o ile masa tych składników nie przekracza 25% łącznej masy wszystkich składników użytych do wytworzenia tego produktu, nie licząc masy wody. Przy czym warunkiem jest, że składniki te nie występują w Polsce i nie można ich wytworzyć w naszym kraju (np. dotyczyć to będzie przypraw takich jak cynamon czy skórka pomarańczowa).

W oznakowaniu artykułu rolno-spożywczego informację „Produkt polski” można zamieścić także w formie znaku graficznego zawierającego tę informację, według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (11).

15 listopada br. rozpoczęła się ogólnopolska kampania zachęcająca konsumentów do wybierania rodzimych produktów oraz producentów do stosowania znaku PRODUKT POLSKI. Działania podejmowane w tym zakresie przez MRiRW realizowane są od 2019 r. i odpowiadają na rosnące zainteresowanie konsumentów ułatwieniami w rozpoznawaniu produktów wytwarzanych w Polsce – z krajowych surowców. Polacy coraz częściej podczas zakupów decydują się na wybór polskich produktów. Dostrzegają, że świadome decyzje konsumenckie wspierają nie tylko ich samych, lecz także mają ogromne znaczenie dla rozwoju krajowej gospodarki i rolnictwa.

Właśnie o tym, że dany środek spożywczy został wyprodukowany w Polsce z polskich surowców informuje znak PRODUKT POLSKI. Stąd też, zachęca się polskich producentów do jego stosowania – użycie znaku jest dobrowolne i nie wymaga rejestracji. Dla konsumentów to czytelna wskazówka, że wybierają żywność pochodzącą z Polski. Dodatkowe informacje są dostępne pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/produkt-polski>.

➤ **Ad III. Regulacje jakościowe i promocja produktów krajowych –2. Wzmocnienie kontroli jakości [Równe standardy sanitarne i fitosanitarne dla wszystkich dostawców].**

Towary rolno-spożywcze sprowadzane do Polski z państw trzecich, muszą spełniać wymagania UE w zakresie bezpieczeństwa żywności, w tym wymagania dotyczące najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin zgodnie z zapisami rozporządzenia 396/2005 (12).

Kontrole graniczne towarów importowanych z państw trzecich pod kątem pozostałości środków ochrony roślin, wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna podległa Ministrowi Zdrowia. Jednakże wychodząc naprzeciw postulatowi organizacji rolniczych oraz w trosce o bezpieczeństwo konsumentów MRiRW finansuje (w ramach zadań dotacji celowych) wykonywanie dodatkowych badań żywności importowanej, w tym z Ukrainy i państw członkowskich Mercosur, pod kątem pozostałości środków ochrony roślin. Próbkę pobierane są przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a następnie badane w laboratoriach Instytutu Ogrodnictwa – Państwowego Instytutu Badawczego oraz Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego. W ramach realizacji tego zadania badanych jest w jednej próbkę od 509 do 621 analizowanych substancji czynnych.

Jednocześnie Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zgodnie z przyjętymi na poziomie UE przepisami, w pełni realizuje zadanie granicznych kontroli fitosanitarnych towarów importowanych z państw trzecich (tj. kontroli pod kątem występowania agrofagów – szkodników i sprawców chorób roślin). Zakres tych kontroli wynika z rozporządzenia 2017/625 (13) oraz rozporządzenia 2016/2031 (14), jak również z przepisów wydanych na podstawie tych rozporządzeń. W przepisach tych, przede wszystkim w rozporządzeniu 2019/2072 (15), określony został zakres towarów – tj. roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów w rozumieniu przepisów rozporządzenia 2016/2031 – objętych zakazem wprowadzania do UE, a także towarów objętych obowiązkiem przeprowadzenia granicznej kontroli fitosanitarnej w razie importu.

PIORiN w pełni realizuje obowiązki wynikające ze wskazanych wyżej przepisów UE. Dodatkowo, w celu podniesienia bezpieczeństwa fitosanitarnego kraju dla przesyłek zawierających towary wymagające przy imporcie do UE wyłącznie kontroli dokumentów (tj. zaopatrzenia w świadectwo fitosanitarne) zwiększona została minimalna częstotliwość kontroli urzędowych wykonywanych przez polskie służby ochrony roślin do 10% takich przesyłek, w porównaniu do wymaganych przez prawo UE 1% przesyłek.

➤ **Ad III. Regulacje jakościowe i promocja produktów krajowych –4. Wsparcie przetwórstwa lokalnego i krótkich łańcuchów dostaw.**

Postulaty dotyczące wsparcia lokalnego przetwórstwa, rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, inwestycji w przetwórnictwo i punkty sprzedaży bezpośredniej oraz zwiększania wartości dodanej w kraju są realizowane w ramach instrumentów finansowych funkcjonujących obecnie w Planie Strategicznym WPR 2023–2027, w szczególności interwencja I.10.6.2 „Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – w gospodarstwie”. Ze wsparcia może skorzystać rolnik prowadzący działalność w ramach RHD lub MOL oraz mikroprzedsiębiorca (w tym MOL) posiadający gospodarstwo rolne i wykorzystujący własne produkty rolne lub nierolne do przetwarzania, sprzedaży.

Wsparcie polega na udzieleniu gwarancji z Funduszu Gwarancji Rolnych (FGR Plus) spłaty kredytu (do 80% pozostającego do spłaty kapitału kredytu). Maksymalna kwota gwarancji wynosi 5 mln zł. Dodatkowo możliwe jest uzyskanie dotacji na spłatę odsetek przez okres 2 lat w wysokości 50% jeżeli inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”.

Gwarancja FGR Plus może zabezpieczyć dwa rodzaje kredytów:

- inwestycyjny – udzielony na finansowanie materialnych i niematerialnych inwestycji związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- obrotowy nieodnawialny powiązany z kredytem inwestycyjnym do 20% wartości kredytu inwestycyjnego zabezpieczonego gwarancją z FGR Plus.

Maksymalny okres obowiązywania gwarancji dla kredytu inwestycyjnego to 183 miesiące, a dla kredytu obrotowego – 51 miesięcy.

Dzięki temu interwencja I.10.6.2 umożliwi finansowanie inwestycji w przetwórstwie, co odpowiada zgłoszonym postulatом dotyczącym wsparcia lokalnego przetwórstwa, krótkich łańcuchów dostaw.

Dodatkowo informuję, że kwestie związane z podnoszeniem wiedzy rolników w zakresie przetwórstwa oraz funkcjonowania krótkich łańcuchów dostaw są realizowane w ramach działań Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich +, w szczególności poprzez inicjatywy ukierunkowane na wymianę doświadczeń i upowszechnianie dobrych praktyk.

- **Ad III. Regulacje jakościowe i promocja produktów krajowych – 5. Programy certyfikacji jakości i ekologicznej [Finansowanie przejścia do produkcji premium].**

Finansowanie przejścia do produkcji premium w zakresie żywności ekologicznej.

Środki finansowe skierowane m. in. na wsparcie rolników przechodzących na rolnictwo ekologiczne znajdują się w budżecie krajowym i PS WPR 2023-2027.

Rozpoczęcie okresu konwersji gospodarstwa rolnego na rolnictwo ekologiczne to dziś nie tylko wybór przyjazny dla środowiska, ale też opłacalna decyzja dla gospodarstwa. Dzięki dostępnemu wsparciu w ramach interwencji I.8.11 „Rolnictwo ekologiczne” PS WPR 2023–2027, rolnicy mogą liczyć w najbliższych latach na konkretne korzyści finansowe oraz ułatwienia w prowadzeniu gospodarstwa ekologicznego. Interwencja została zaprojektowana tak, aby zachęcić do produkcji metodami ekologicznymi, oferując szereg korzyści finansowych oraz pomoc zarówno na start, jak i na dalszym etapie rozwoju.

Dla wielu rolników barierą wejścia do systemu produkcji ekologicznej i przestawienia gospodarstwa na gospodarstwo ekologiczne są dodatkowe koszty związane z dostosowaniem gospodarstwa do rygorystycznych unijnych wymogów produkcji ekologicznej. W odpowiedzi na to, w ramach interwencji przewidziano wyższe stawki płatności dla upraw w okresie konwersji, czyli w tych pierwszych, najtrudniejszych latach przejściowych. W zależności od rodzaju uprawy i jej statusu, rolnik może otrzymać nawet do 3105 zł/ha.

Gospodarstwa o powierzchni do 10 ha użytków rolnych (dalej: UR) mogą zostać objęte uproszczonym systemem wnioskowania o płatności ekologiczne. W takim przypadku, rolnicy ekologiczni mogą otrzymać płatności w jednakowej wysokości, tj. 1640 zł, do każdego ha UR zadeklarowanego do płatności ekologicznych niezależnie od rodzaju uprawy.

To konkretna pomoc finansowa, która pozwala zniwelować początkowe trudności i zapewnić płynność ekonomiczną gospodarstwa poprzez zrekomensowanie dodatkowych kosztów i wysiłków związanych z wdrażaniem praktyk ekologicznych.

W ramach ww. interwencji istnieje również możliwość uzyskania dodatkowej premii w wysokości 573 zł/ha dla gospodarstw ekologicznych, które zapewnią odpowiednią obsadę zwierząt, tj. od 0,3 DJP do 1,5 DJP/ha UR. Taka konstrukcja zachęca do zachowania równowagi między produkcją roślinną a zwierzęcą, co jest fundamentem zrównoważonego rolnictwa i dodatkowym atutem w oczach konsumentów poszukujących lokalnych, ekologicznych produktów pochodzenia zwierzęcego.

Z myślą o ułatwieniu procesu przejścia i realizacji zobowiązań, w interwencji I.8.11 „Rolnictwa ekologiczne” wprowadzono szereg uproszczeń administracyjnych i proceduralnych. Jednym z przykładów jest zwiększenie swobody w podejmowaniu decyzji dotyczących kierunku produkcji w trakcie trwania zobowiązania poprzez umożliwienie dowolnych zmian na użytkach rolnych objętych wsparciem w ramach interwencji (np. możliwość dowolnej zmiany upraw na użytkach

rolnych bez żadnych negatywnych konsekwencji dla rolnika). Dzięki temu rolnik może łatwiej dostosować profil gospodarstwa do zmieniających się warunków rynkowych lub środowiskowych, bez ryzyka utraty wsparcia. Rolnicy, którzy podejmą zobowiązania ekologiczne, wchodzi w 5-letni okres wsparcia, który zapewnia stabilność finansową w dłuższej perspektywie.

Najbliższy nabór wniosków w ramach interwencji I.8.11 „Rolnictwa ekologiczne” rozpoczyna się 15 marca 2026 r. i potrwa do 15 maja 2026 r. Budżet interwencji I.8.11 „Rolnictwa ekologiczne” na lata 2023-2027 wynosi około 905 mln euro. W ramach tego budżetu około 415 mln euro będzie przeznaczony na wspieranie powierzchni upraw w okresie konwersji.

Niezależnie od głównej interwencji I.8.11 „Rolnictwo ekologiczne”, rolnicy decydujący się na konwersję swojego gospodarstwa na gospodarstwo ekologiczne, mogą skorzystać z dodatkowych form wsparcia finansowego, które jeszcze bardziej zwiększają opłacalność ekologicznego gospodarowania. Jednym z takich uzupełniających narzędzi jest ekoschemat „Dobrostan zwierząt” PS WPR 2023-2027, w ramach którego rolnicy utrzymujący zwierzęta w systemie produkcji ekologicznej mogą otrzymać płatności dobrostanowe, w tym część praktyk mogą realizować na uroszczonych zasadach. To nie tylko korzyść finansowa, ale również wyraz dbałości o etyczne traktowanie zwierząt, co jest szczególnie ważne w oczach świadomych konsumentów.

Ekologiczne podejście do produkcji obejmuje cały cykl produkcyjny, już od momentu siewu. Dlatego rolnicy przechodzący na produkcję ekologiczną mogą liczyć także na dopłaty do ekologicznego materiału siewnego lub sadzeniaków (kategorii elitarny lub kwalifikowany), zakupionego i zużytego do siewu lub sadzenia. Pomoc ta udzielana jest w ramach pomocy de minimis, a jej celem jest wspieranie ekologicznej jakości produkcji od samego początku, co może przekładać się na wyższe plony i ostatecznie lepszą pozycję rynkową gospodarstwa. Stawka dopłaty do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych wytworzonym w ramach produkcji ekologicznej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany wynosi:

- 78 zł - w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub mieszanek pastewnych;
- 138 zł - w przypadku roślin strączkowych;
- 420 zł - w przypadku ziemniaków

Interwencja I.13.3 „Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności” skierowana jest do grup producentów, w tym ekologicznych, które prowadzą działalność na terytorium Polski i produkują lub przetwarzają żywność przeznaczoną bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi.

Wsparcie obejmuje refundację do 70% kosztów kwalifikowalnych poniesionych w związku z realizacją kampanii informacyjnych, promocyjnych i marketingowych. Dotyczy to m.in. reklamy w mediach (w tym w internecie, telewizji, prasie i radiu), promocji w punktach sprzedaży, przygotowania stoisk targowych, produkcji materiałów reklamowych, organizacji szkoleń i konferencji, prowadzenia stron internetowych i profili w mediach społecznościowych, wynajmu przestrzeni reklamowej czy wynagrodzenia podmiotów realizujących kampanie marketingowe. Obejmuje również koszty logistyczne – podróży, zakwaterowania, wyżywienia, ponoszone w związku z udziałem w wydarzeniach promocyjnych, a także koszty tłumaczeń, podatku VAT i kosztów przygotowania produktów do degustacji.

Dla rolników ekologicznych dołączających do grup producentów oznacza to możliwość

znaczącego zwiększenia widoczności ich produktów na rynku bez konieczności samodzielnego ponoszenia wysokich kosztów działań promocyjnych. To również szansa na zbudowanie rozpoznawalnej marki i wyróżnienie się wśród konkurencji poprzez podkreślenie certyfikowanej jakości produkcji ekologicznej. Szczególnie dla nowo przekształconych gospodarstw ekologicznych może to być kluczowe dla zdobycia zaufania konsumentów i nawiązania stabilnych relacji z odbiorcami na rynkach lokalnych i regionalnych.

Kolejnym, równie istotnym instrumentem dla rolników decydujących się na produkcję ekologiczną jest interwencja I.13.4 „Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności”. Celem interwencji jest wsparcie budowania trwałej współpracy pomiędzy producentami i przetwórcami działającymi w systemach jakości żywności, w tym w systemie produkcji ekologicznej. Interwencja ta obejmuje dwa główne komponenty. Pierwszy z nich to ryczałtowe wsparcie (pokrywające 100% kosztów) na zarządzanie współpracą, czyli koordynację wspólnych działań w ramach systemu jakości.

Drugi, to refundacja do 70% kosztów wynikających z planu rozwoju współpracy. W ramach tego komponentu możliwe jest sfinansowanie m.in. specjalistycznych analiz, ekspertyz i badań laboratoryjnych, szkoleń i doradztwa dla członków grupy, kosztów związanych z uzyskaniem i utrzymaniem wspólnego znaku towarowego, licencji, a także oprogramowania wspierającego rolnictwo precyzyjne czy zarządzanie produkcją.

Dla rolników przechodzących na produkcję ekologiczną możliwość współpracy z innymi producentami w ramach takiej grupy stanowi istotne wsparcie organizacyjne i merytoryczne. Wspólne działania umożliwiają lepsze planowanie produkcji, obniżenie kosztów jednostkowych, a także skuteczniejsze wejście na rynek z ofertą większego wolumenu wysokiej jakości produktów ekologicznych. Co więcej, grupy producentów ekologicznych korzystające z tego typu wsparcia mają ułatwiony dostęp do wiedzy eksperckiej oraz narzędzi technologicznych, które mogą pomóc w dalszym unowocześnianiu i optymalizacji działalności.

Zarówno interwencja I.13.3, jak i I.13.4 to konkretna propozycja dla gospodarstw rolnych będących w trakcie przekształcania na ekologiczne metody produkcji. Działania te nie tylko ułatwiają promocję i zwiększają rozpoznawalność produktów ekologicznych, ale również budują solidne podstawy organizacyjne do długofalowego rozwoju rynku ekologicznego w Polsce. Rolnicy powinni mieć świadomość, że rolnictwo ekologiczne to nie tylko zmiana technologii produkcji, ale również nowe możliwości w zakresie współpracy, marketingu i budowania pozycji rynkowej.

W połączeniu z płatnościami ekologicznymi w ramach interwencji – rolnictwo ekologiczne, ekoschematem – dobrostan zwierząt oraz interwencjami mającymi na celu wspieranie inwestycji i współpracy, stworzono w ramach PS WPR 2023-2027 kompleksowy pakiet zachęt dostępny dla rolników ekologicznych, który może znacząco ułatwić i przyspieszyć rozwój gospodarstw ekologicznych w Polsce.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi corocznie przeznaczają środki finansowe na badania naukowe w zakresie rolnictwa ekologicznego, których celem jest praktyczne wsparcie producentów rolnych i przetwórców w rozwiązywaniu rzeczywistych problemów produkcyjnych. Co istotne, na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że tematyka badań nie jest narzucana odgórnie. To środowisko związane z rolnictwem ekologicznym, w tym organizacje branżowe, instytuty badawcze oraz eksperci, wskazują najważniejsze wyzwania i potrzeby, które następnie stają się

podstawą do opracowania listy priorytetowych tematów badawczych. Dzięki temu finansowane projekty badawcze są ściśle dopasowane do praktyki, odpowiadają na aktualne problemy i wnoszą realną wartość do codziennego funkcjonowania gospodarstw ekologicznych.

Prowadzone badania koncentrują się m.in. na opracowywaniu nowoczesnych metod uprawy i chowu, poprawie jakości plonów i produktów, ograniczaniu chorób i szkodników bez stosowania środków chemicznych. Wszystkie wyniki prowadzonych badań są publikowane i dostępne online. Można je znaleźć zarówno na stronach jednostek badawczych, jak i na stronie MRiRW. Dzięki temu rolnicy mają łatwy i bezpłatny dostęp do najnowszych informacji naukowych, które mogą wykorzystać w swoim gospodarstwie.

W celu upowszechniania wyników badań Ministerstwo we współpracy z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (oddział w Radomiu) organizuje coroczne webinaria, tj. szkolenia online, podczas których prezentowane są najważniejsze wnioski i rekomendacje dla praktyki rolniczej. Równolegle przygotowywana jest publikacja elektroniczna zawierająca streszczenia ww. badań, która trafia do doradców rolniczych oraz do Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi. Umożliwia to szersze rozpowszechnienie wiedzy i ułatwia producentom dostęp do rzetelnych źródeł informacji.

Na szczególną uwagę zasługują również tzw. metodyki upraw i produkcji ekologicznej, to praktyczne poradniki i instrukcje opracowane na podstawie wyników badań, które zawierają szczegółowe wytyczne dotyczące prowadzenia ekologicznej produkcji roślinnej i zwierzęcej. Metodyki są stale aktualizowane i dostępne bezpłatnie na stronie internetowej MRiRW. Dla rolników przechodzących na rolnictwo ekologiczne, dostępność aktualnej, praktycznej wiedzy i gotowych rozwiązań naukowych stanowi ogromne wsparcie. Dzięki temu mogą oni łatwiej zaplanować konwersję gospodarstwa, wdrożyć wymagane praktyki i uniknąć wielu kosztownych błędów. Udział w systemie produkcji ekologicznej nie oznacza działania „po omacku”, przeciwnie, rolnicy mają możliwość korzystania z wyników wieloletnich badań, które ułatwiają im spełnianie wymogów certyfikacji i rozwijanie gospodarstwa w sposób zgodny z zasadami produkcji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju.

Rolnicy mają dostęp do profesjonalnych, bezpłatnych szkoleń i usług doradczych, realizowanych przez ośrodki doradztwa rolniczego na podstawie ustawy z 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, finansowanych w ramach dotacji budżetowej dla ODR-ów. Bezpłatne szkolenia i indywidualne porady doradcze są możliwe także dzięki środkom z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) i PS WPR 2023-2027. W ramach PROW 2014- 2020 poddziałania „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” zrealizowany został projekt demonstracyjny pt. Rolnictwo ekologiczne, kompleksowo przekazujący wiedzę o innowacyjnych rozwiązaniach i dobrych praktykach w tym zakresie, obejmujący technologie uprawy roślin, chów zwierząt, przetwórstwo produktów rolno-spożywczych i marketing. W ramach PROW 2014- 2020 realizowane były także bezpłatne dla rolników szkolenia na temat „Rolnictwo ekologiczne”. Zarówno w PROW 2014-2020, jak i w PS WPR 2023-2027, realizowana jest usług doradcza dla rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, która obejmuje pomoc na etapie włączania gospodarstwa rolnego do systemu produkcji ekologicznej oraz wsparcie podczas realizacji działania PROW 2014-2020/Interwencji I 8.11. PS WPR „Rolnictwo ekologiczne”.

Istnieje również możliwość uczestnictwa w sieci gospodarstw demonstracyjnych, co umożliwia rolnikom bezpośrednio zapoznanie się z praktycznymi aspektami produkcji ekologicznej oraz wymianę doświadczeń. Ponadto Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (oddział w Radomiu) prowadzi warsztaty i pokazy z zakresu małego przetwórstwa ekologicznego, udostępniając linie technologiczne do przetwórstwa mięsa, zbóż, mleka i owoców. Rozwój takiego przetwórstwa przyczynia się do zwiększenia efektywności ekonomicznej gospodarstw oraz skrócenia łańcucha dostaw.

Rolnicy wchodzący do systemu produkcji ekologicznej są informowani o zasadach prowadzenia działalności w tym systemie, w tym o okresie konwersji, który wiąże się z koniecznością przestrzegania wymogów produkcji ekologicznej, ale jeszcze bez prawa do znakowania produktów jako ekologiczne.

Dla takich osób opracowano tzw. Pakiet Startowy, zawierający materiały informacyjne o produkcji ekologicznej, dostępne bezpłatnie online. Dostępne są również aktualizowane metodyki upraw, chowu i przetwórstwa, oparte na wynikach badań naukowych. Ponadto MRiRW, we współpracy z instytutami badawczymi, opracowuje i udostępnia informacje o dopuszczonych do stosowania nawozach, środkach ochrony roślin, materiale rozmnożeniowym oraz zwierzętach przeznaczonych do chowu ekologicznego. Dzięki temu rolnicy mają zapewniony dostęp do rzetelnych danych na temat dostępnych środków w produkcji ekologicznej. W związku z rosnącym zainteresowaniem żywnością ekologiczną wśród konsumentów, rolnicy są również informowani o możliwościach sprzedaży swoich produktów, w szczególności w ramach krótkich łańcuchów dostaw, tj. w ramach takich działalności jak np. rolniczy handel detaliczny, sprzedaż bezpośrednia czy działalność marginalna, lokalna i ograniczona. Informacje te przekazywane są podczas szkoleń oraz za pośrednictwem materiałów publikowanych na stronach internetowych ośrodków doradztwa rolniczego. Zatem, rolnicy zainteresowani przejściem na produkcję ekologiczną mają zapewniony szeroki dostęp do programów edukacyjnych i doradczych, które obejmują zarówno szkolenia teoretyczne, jak i praktyczne, dostęp do wiedzy eksperckiej, materiałów informacyjnych oraz sieci wsparcia.

MRiRW podejmuje szereg działań opisanych w „Ramowym Planie Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021–2030”, których celem jest rozwijanie rynku produktów ekologicznych w Polsce, wspieranie lokalnych sieci sprzedaży oraz zwiększanie dostępności tych produktów w sklepach i instytucjach publicznych (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ramowy-plan-dzialan-dla-zywnosci-i-rolnictwa-ekologicznego-w-polsce>).

Finansowanie przejścia do produkcji premium w zakresie żywność wytwarzanej w ramach systemów jakości.

Producenci wytwarzający żywność w ramach systemów jakości żywności mogą skorzystać ze wsparcia w ramach PS WPR 2023-2027 takich jak interwencja 13.3 Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności oraz interwencja 13.4 Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności. Interwencja 13.3 pozwoli na dotarcie do szerokiego grona potencjalnych konsumentów, którzy będą lepiej poinformowani o właściwościach produktów wytwarzanych w ramach danych systemach jakości żywności dzięki czemu będą poszukiwać tego rodzaju produktów na rynku i

będą skłonni zapłacić więcej za produkty, posiadające ponadstandardowe cechy. Działania promocyjne, informacyjne i marketingowe muszą dotyczyć systemu jakości żywności lub produktów wytworzonych w systemach, w tym symboli, oznaczeń, skrótów oznaczających uczestnictwo w systemach jakości żywności. Tego rodzaju działania są zaprojektowane w szczególności w taki sposób, aby zachęcić konsumentów do zakupu produktów objętych systemem jakości żywności oraz koncentrują się na szczególnych cechach lub korzyściach danych produktów, w szczególności na ich jakości, szczególnych metodach produkcji, wysokich normach w zakresie dobrostanu zwierząt i poszanowania środowiska, związanych z danym systemem jakości.

Z kolei celem Interwencji 13.4 jest wzmocnienie i rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności oraz rozwój produkcji i zapewnienie dostępności produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności na rynku poprzez m.in. zwiększenie wielkości produkcji produktów wytwarzanych w ramach danego systemu jakości żywności, lub zwiększenie wielkości sprzedaży produktów wytwarzanych w ramach danego systemu jakości żywności.

Dodatkowo rolnicy działający w ramach krajowych systemów jakości żywności takich jak:

- System Quality Meat Program (QMP)
- System Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFP)

mogą ubiegać się o wsparcie na uproszczonych zasadach w ramach niektórych praktyk ekoschematu Dobrostan zwierząt.

Promocja krajowych produktów rolno-spożywczych

Jednym z rozwiązań systemowych, jakim dysponuje branża rolno-spożywcza, zapewniającym skuteczną promocję polskich produktów rolno-spożywczych, jest ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (11), na podstawie której utworzono 10 funduszy: Fundusz Promocji Mleka, Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego, Fundusz Promocji Mięsa Wołowego, Fundusz Promocji Mięsa Końskiego, Fundusz Promocji Mięsa Owczego, Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych, Fundusz Promocji Owoców i Warzyw, Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego, Fundusz Promocji Ryb oraz Fundusz Promocji Roślin Oleistych.

Głównym celem utworzenia funduszy promocji jest wspieranie marketingu, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych. Środki finansowe funduszy promocji nie są środkami publicznymi w rozumieniu przepisów o finansach publicznych.

Podkreślić należy, że środkami funduszy promocji zarządzają wyłącznie przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujący producentów rolnych oraz przetwórców działających w danej branży, tworząc 9 osobową komisję zarządzającą danego funduszu promocji (5 przedstawicieli producentów, 3 przedstawicieli przetwórców oraz 1 przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych). Komisja zarządzająca decyduje o przeznaczeniu dostępnych środków, tworząc roczne plany finansowe. Do zadań komisji zarządzającej należy również opracowywanie strategii promocji branży na dany rok, w której mogą być wskazane priorytety w odniesieniu do polityki promocyjnej branży.

O wsparcie finansowe ze środków funduszy promocji mogą ubiegać się:

- ogólnokrajowe organizacje zrzeszające producentów rolnych lub przetwórców produktów rolno-spożywczych mające miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy produkują lub dokonują obrotu towarami, o których mowa w ustawie, lub
- ogólnokrajowe organizacje branżowe i międzybranżowe zrzeszające producentów lub przetwórców produktów rolno-spożywczych inne niż określone powyżej, jeżeli ich cele statutowe są zgodne z celami funduszy promocji, tj. wspieraniem marketingu rolnego, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych.

Środki funduszy promocji produktów rolno-spożywczych mogą zostać przeznaczone na działania mające na celu informowanie o jakości i zaletach produktów, których dotyczą fundusze promocji oraz działania mające na celu promocję spożycia poszczególnych produktów, badania naukowe i prace rozwojowe mające na celu poprawę jakości produktów a także prowadzące do wzrostu ich spożycia.

Środki zgromadzone na rachunkach funduszy promocji mogą być wykorzystane jako wkład własny organizacji w ramach mechanizmu Wspólnej Polityki Rolnej „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”. UE za pomocą ww. mechanizmu współfinansuje działania informacyjne i promocyjne prowadzone na terenie państw Wspólnoty oraz na obszarze niektórych państw trzecich. Zasadniczym jego celem jest wsparcie kampanii, które dostarczają konsumentom wiedzę na temat walorów, specyficznych cech oraz jakości produktów rolno-spożywczych wyprodukowanych na terenie UE, a tym samym wpływają na wzrost ich sprzedaży. O dofinansowanie mogą ubiegać się organizacje zrzeszające producentów, przetwórców i dystrybutorów, które są reprezentatywne dla danej branży rolnej, jak również organizacje producentów lub ich zrzeszenia oraz inne organy sektora rolno-spożywczego, których celem i przedmiotem działalności jest promocja i informowanie o produktach rolnych.

Środki funduszy mogą być ponadto przeznaczone również na sfinansowanie tzw. „wkładu własnego” organizacji branżowych na działania realizowane w ramach PSWPR 2023-2027 – interwencja I.13.3 Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności.

Działania finansowane ze środków funduszy służą osiągnięciu celów, mających za sobą realne racje społeczne i ekonomiczne, tak po stronie konsumentów, jak i podmiotów zaangażowanych w procesy chowu, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Z jednej strony, działania promocyjne finansowane ze środków funduszy promocji wpływają na zwiększenie świadomości konsumentów na temat jakości i cech, w tym zalet, produktów rolno-spożywczych, a co się z tym wiąże powodują wzrost spożycia tych produktów. Z drugiej strony, działania te mają na celu poprawę jakości produkowanych wyrobów, zapewniają konkurencyjność krajowej branży rolno-spożywczej w warunkach globalnego rynku, a w konsekwencji ułatwiają zdobycie nowych rynków zbytu. Podejmowane działania wspierają hodowców i przetwórców branży rolno-spożywczej, służą ich integracji, a także ugruntowują pozycję polskich produktów rolnych na rynku unijnym i wybranych strategicznych rynkach światowych.

- **Ad III. Regulacje jakościowe i promocja produktów krajowych – 6. Digitalizacja i skrócenie łańcuchów dostaw [Platformy bezpośredniej sprzedaży].**

Podejmowane są działania dotyczące cyfrowych narzędzi ułatwiających sprzedaż bezpośrednią od rolnika.

Przykładem jest funkcjonalność udostępniona w Portalu Rolnika. Rozwiązanie powstało jako narzędzie wsparcia sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych. Przeznaczone jest dla osób zainteresowanych nabyciem produktów rolnych bezpośrednio od producentów oraz dla producentów, którzy chcą zbywać swoje produkty bezpośrednio konsumentowi.

Rolnicy mogą zamieścić informację o możliwości nabycia bezpośrednio w ich gospodarstwach wytworzonych w nich produktów - poinformować o produktach do zbycia, a w sytuacji wyczerpania zapasów wycofać ofertę.

Konsumenci otrzymali do wykorzystania intuicyjny interfejs mapowy, który prezentuje lokalizację dostępności produktu wraz z danymi opisowymi. Dzięki tym informacjom konsument ma możliwość zapoznać się z dostępną ofertą produktową w swojej bliższej i dalszej okolicy.

Głównym elementem zaproponowanego rozwiązania są:

a) mapa dostępna publicznie, prezentująca ofertę produktową dla użytkownika publicznego.

Aplikacja mapowa jest częścią Portalu Rolnika i dostęp do niej nie wymaga logowania,

b) formularz do rejestracji nowej oferty dostępny dla producentów po zalogowaniu w Portalu Rolnika. Podczas tworzenia nowej oferty sprzedaży podaje się podstawowe informacje o ofercie oraz wskazuje lokalizację, w której możliwy jest odbiór towaru. Producent rolny ma możliwość wyboru nazwy produktu rolnego objętego ofertą z dostępnej listy lub wybrania opcji „Inne” i samodzielnego wpisania nazwy produktu. Z wykorzystaniem opcji „Inne” użytkownik może wpisać dowolny produkt, nie tylko roślinny,

c) lista produktów rolnych zarejestrowanych przez producenta z możliwością przeglądu wprowadzonych danych. Z poziomu tej listy możliwe jest wycofanie oferty,

- dotatkowo ośrodki doradztwa rolniczego prowadzą portal Polski e-Bazarek

(<https://polskiebazarek.pl/>), który stanowi platformę ogłoszeniową, dzięki której rolnicy mogą oferować swoje produkty bezpośrednio ostatecznym odbiorcom.

➤ **Ad IV. Priorytety wdrożenia - Model skutecznego skupu interwencyjnego zapewniającego godziwe dochody rolnikom.**

Państwa członkowskie UE, w tym Polska nie mogą samodzielnie prowadzić skupu interwencyjnego produktów rolnych na własnych zasadach. Ten mechanizm jest ściśle uregulowany przepisami Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych (16). Państwa członkowskie mogą realizować skup interwencyjny tylko w ramach zasad ustalonych przez UE – nie wolno im wprowadzać własnych cen, warunków czy dodatkowych mechanizmów, bo byłoby to uznane za niedozwoloną pomoc publiczną.

Interwencja publiczna musi pozostać mechanizmem siatki bezpieczeństwa, gwarantującym skup publiczny artykułów rolnych jedynie w wyjątkowych okolicznościach, tj. w sytuacjach największych spadków ich cen.

Polska wielokrotnie zgłaszała na forum UE konieczność podniesienia ceny interwencyjnej na produkty rolne, które są nim objęte, ale niestety nie znalazło to poparcia KE i innych państw członkowskich UE.

Należy również zwrócić uwagę, że ewentualne ustalenie wysokiej ceny interwencyjnej na produkty rolne, w przypadku niskich cen na rynkach światowych, mogłyby doprowadzić do

sytuacji, w której przetwórcy i sieci handlowe droższe, polskie surowce zastępowałyby tańszymi, pochodzącymi z importu, jednocześnie polscy rolnicy mieliby problem ze sprzedażą swoich plonów również z przeznaczeniem na eksport (np. w celu zbilansowania nadwyżkowego rynku zbóż w Polsce ok. 30% krajowej produkcji zbóż musi być wyeksportowana).

Ustalanie przez państwo członkowskie UE cen produktów rolnych, w tym ceny interwencyjnej jest niezgodne z przepisami UE. W opinii niektórych środowisk rolniczych, takie działania mogłyby nawet wpłynąć na rozregulowanie rynku.

Dopłaty do sprzedanych zbóż w 2023 i 2024 r. były możliwe dzięki uruchomieniu przez KE tymczasowych, kryzysowych środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki UE po agresji Rosji na Ukrainę. Te formy pomocy publicznej mogły być stosowane do 31 grudnia 2024 roku.

W okresie niższych cen rynkowych UE może wspierać podmioty sektora prywatnego w pokrywaniu kosztów przechowywania produktów przez określony czas. Ogranicza to czasowo skutki krótkoterminowej nadwyżki podaży. Obecnie dopłaty do prywatnego przechowywania mogą zostać przyznane m.in. w następujących sektorach: cukier biały, wołowina, masło, ser i odtłuszczone mleko w proszku, mięso ze świń, mięso baranie i kozie, włókno lniane.

Nadzwyczajne środki są stosowane, kiedy wystąpi kryzys lub groźba kryzysu i konieczna jest konkretna reakcja, aby nie dopuścić do nagłego spadku cen lub złagodzić jego konsekwencje. Środki takie pozwalają KE na szybkie podjęcie proporcjonalnych działań w przypadku: okresu poważnego zakłócenia równowagi na rynkach, utraty zaufania konsumentów z powodu zagrożeń dla zdrowia publicznego bądź zdrowia zwierząt lub roślin, szczególnego problemu. Podstawę prawną dla zastosowania nadzwyczajnych środków wsparcia na rynkach rolnych stanowi rozporządzenie (UE) nr 1308/2013.

➤ **Ad IV. Priorytety wdrożenia - Rozpoczęcie rozmów z UE o limitach importowych.**

Tak jak wskazano wcześniej, na forum UE opowiadamy się za ograniczeniami bezcłowego importu wrażliwych produktów rolnych z krajów trzecich do poziomu kontyngentów taryfowych.

Dodatkowo w czasie prezydencji Polski w Radzie UE zaproponowaliśmy przygotowanie przez KE analizy skumulowanego wpływu wszystkich już udzielonych i planowanych preferencji dla krajów trzecich w dostępie do rynku rolnego UE, co pozwoliłoby ocenić sytuację w sposób całościowy i podjąć w następstwie tej oceny stosowne działania. Nasz postulat jest aktualny.

➤ **Ad II. Działania prawne i systemowe – 5. Zmowa cenowa. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom w obrocie produktami rolnymi.**

W Polsce zmowa cenowa jest zakazana na mocy ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów. Artykuł 6 tej ustawy wprost zabrania porozumień, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji, w tym ustalania cen. Podobny zakaz obowiązuje w prawie unijnym – art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Porozumienia tego typu są nieważne z mocy prawa, a przedsiębiorcy, którzy się ich dopuszczają, narażają się na poważne konsekwencje finansowe.

Organem odpowiedzialnym za wykrywanie i karanie zmów cenowych w Polsce jest Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK). Urząd prowadzi postępowania antymonopolowe, nakłada kary i stosuje program leniency, który umożliwia złagodzenie sankcji dla przedsiębiorcy,

który ujawni znowę i współpracuje z organem. Kary mogą sięgać nawet 10% rocznego obrotu przedsiębiorcy, co w przypadku dużych firm oznacza wielomilionowe kwoty.

Ponadto na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (17), w przypadku, gdy przetwórcy lub odbiorcy, wykorzystując swoją silniejszą pozycję negocjacyjną, oferują dostawcom niekorzystne ceny zakupu, wywierają presję na poziom cen lub narzucają niekorzystne postanowienia umowy, działania te mogą zostać uznane za praktyki nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej.

Zawiadomienie o podejrzeniu stosowania takich praktyk można złożyć do UOKiK. Zgłoszenia mogą dokonać wszystkie osoby posiadające wiedzę o nieuczciwych praktykach, nie tylko dostawcy czy nabywcy produktów rolnych i spożywczych. Zawiadomienie można przesłać anonimowo za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej UOKiK: <https://ankieta.uokik.gov.pl/formularz-przewaga-kontraktowa> .

Dane zawarte w zawiadomieniu podlegają ochronie i nie są ujawniane na żadnym etapie postępowania, chyba że zgłaszający wyrazi na to zgodę.

Wszelki sygnały, które napływają do resortu rolnictwa sugerujące wystąpienie znowy cenowej na którymś z rynków rolnych są przekazywane do weryfikacji do UOKiK.

Ponadto, Minister RiRW kilkakrotnie sam zwracał się do Prezesa UOKiK w celu zbadania czy w sytuacji oferowania niskich cen przez odbiorców nie wystąpiła znowa cenowa.

1 grudnia 2025 r. KE opublikowała sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów dotyczące oceny dyrektywy (UE) 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Dokument ten podsumowuje doświadczenia z pierwszych lat wdrażania dyrektywy oraz przedstawia wnioski dotyczące jej funkcjonowania.

Polska prezydencja w Radzie UE w pierwszej połowie 2025 r. aktywnie uczestniczyła w procesie oceny dyrektywy, uznając wzmocnienie pozycji rolników i dostawców w łańcuchu dostaw żywności za jeden z priorytetów swojej agendy. W ramach działań prezydencji zorganizowano debatę w Komitecie Specjalnym ds. Rolnictwa, która odbyła się w czerwcu 2025 r. w Warszawie. Spotkanie to umożliwiło wymianę doświadczeń pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie egzekwowania przepisów oraz identyfikację wyzwań związanych z praktycznym stosowaniem dyrektywy. W toku dyskusji wypracowano rekomendacje dla KE, obejmujące w szczególności potrzebę wzmocnienia mechanizmów egzekwowania prawa, zwiększenia ochrony dostawców w obliczu niestabilności rynkowej oraz rozważenia rozszerzenia katalogu zakazanych praktyk. Podkreślano, że lata 2021–2025 były okresem znaczącej niestabilności w sektorze rolnym, co dodatkowo uwypukliło znaczenie skutecznych regulacji w tym obszarze.

W przedmiotowej ocenie KE zidentyfikowała szereg niedociągnięć i wyzwań. Wskazała na obszary, w których ramy dotyczące nieuczciwych praktyk handlowych i ich stosowanie można jeszcze bardziej wzmocnić, w tym przez ewentualną zmianę dyrektywy. Jednym z kluczowych wniosków jest problem zmuszania rolników do systematycznej sprzedaży poniżej kosztów produkcji. Komisja podkreśliła potrzebę podjęcia działań w celu uniknięcia takich sytuacji, w tym poprzez ewentualne rozszerzenie wykazu nieuczciwych praktyk handlowych.

Działania polskiej prezydencji miały istotny wpływ na proces przygotowania sprawozdania KE, a przedstawione wnioski i rekomendacje zostały uwzględnione w dalszych pracach nad oceną funkcjonowania dyrektywy.

➤ **Ad II. Działania prawne i systemowe - 6. Powołać Rzecznika Rolnika.**

Obecnie trwają rządowe prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców oraz niektórych innych ustaw (UD218), który przewiduje rozszerzenie katalogu podmiotów objętych ochroną takiego Rzecznika poprzez objęcie zakresem podmiotowym również rolników w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- 1) Dz. Urz. UE.C Nr 485, str. 1.
- 2) Dz. Urz. UE. L 2022. 327. 1.
- 3) Dz. Urz. UE. L 352 z 24.12.2013, s. 9, z późn. zm.
- 4) ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1980).
- 5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1934, ze zm.).
- 6) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18 ze zm.).
- 7) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/775 z dnia 28 maja 2018 r. ustanawiające zasady stosowania art. 26 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, w odniesieniu do reguł dotyczących wskazywania kraju lub miejsca pochodzenia podstawowego składnika środka spożywczego (Dz. U. L 131 z 29.05.2018 r., str. 8).
- 8) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2461).
- 9) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1337/2013 ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu (Dz.U. L 335/19 z 14.12.2013).
- 10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1149).
- 11) ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U z 2025 r. poz. 683).
- 12) Rozporządzenie (we) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia

- roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz.U.U.E.L.2005.70.1).
- 13) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz.U.U.E.L.2017.95.1).
  - 14) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013, (UE) nr 652/2014 i (UE) nr 1143/2014 oraz uchylające dyrektywy Rady 69/464/EWG, 74/647/EWG, 93/85/EWG, 98/57/WE, 2000/29/WE, 2006/91/WE i 2007/33/WE (Dz.U.U.E.L.2016.317.4).
  - 15) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2072 z dnia 28 listopada 2019 r. ustanawiające jednolite warunki wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin i uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 690/2008 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/2019 (Dz.U.U.E.L.2019.319.1).
  - 16) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U.U.E.L.2013.347.671).
  - 17) Dz.U. z 2020 r. poz. 1213.

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem: www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych